

Bespreking TVW 0.5 in Raad debatteert van 25 mei.

Vragen die gesteld zijn aan de fracties.

1. Heeft u nog aandachtspunten voor het nog te volgen (participatie)proces?
2. Hoe kijkt u aan tegen de algemene principes?
3. Wat vindt u van de transitieroute tot 2030 die de nadruk legt op stimulering van isolatie en (hybride) warmtepompen?
4. Welke ondersteuning zou de gemeente inwoners moeten bieden bij de overgang naar aardgasvrij wonen?

PVDA

Algemeen

Over het algemeen is de pvda goed te spreken over de richting die het college voorstelt. Ook met nodige participatie die reeds heeft plaatsgevonden.

Geen uitgebreide antwoorden op de gestelde vragen, wel:

Beantwoording vragen

1. Aandachtspunten: gebruik van lokale restwarmte verdient wel de aandacht. Hier verder over nadenken. Er zijn bedrijven als Isover die wellicht wel warmte kunnen leveren bv leveren aan de kassen.
2. Zoals dat nu geschetst wordt dat dat correct is. Gaat goede kant op
3. Ok
4. Onafhankelijk adviseur. Informeren en bij de hand nemen. Wijzen op landelijke regelingen (financieel). Faciliterende rol voor inwoners, netbeheerders leverancier enz. om e.e.a. voor elkaar te krijgen bv vergunningen en procedures. Om deze te vergemakkelijken.

Reactie projectgroep

- Mogelijkheden van gebruik lokale restwarmte is vooralsnog beperkt tot warmte koude opslag. Een bedrijf als Isover gebruikt aardgas. Restwarmte daarvan is niet zonder meer duurzaam. Dit geldt ook voor andere bedrijven op Vosdonk.
- Inbreng punt 4 in hoofdstuk 5 uitvoeringsstrategie opgenomen

Algemeen

Wij hebbende TVW goed doorgelezen en komen tot de conclusie dat dit goede bezigheids therapie is. Andere zaken die ook belangrijk zijn worden niet uitgevoerd. We hebben gevraagd aan het college om mee te doen aan het Nederlands kampioenschap tegelwippen. Reactie: er is geen tijd en personeel. Ze vervelen liever de bewoners met van het gas af te gaan. We vergelijken dit met een aantal jaren geleden wat betreft het asbest. Dit moest voor 2024 verwijderd zijn. De wet is nu van de baan. Gelukkig wordt het geen verplichting.

Voorstander van gasloos bij nieuwbouw (woningen en bedrijven).

Voorstel is rijp voor de prullenbak.

Beantwoording vragen

1. Voordat bewoners lastig worden gevallen eerst op één lijn met provincie. Vwb de boordiepte voor energiesystemen. Eerst kosten in beeld brengen en dat toevoegen aan het participatieproces. Vertel het eerlijke verhaal.
2. Niet haalbaar. Wij hebben als gemeente niet de financiële middelen.
3. Stimulering isolatie is goed. Eventuele subsidiemogelijkheden in beeld brengen. Duidelijk maken dat alles op vrijwillige basis is.
4. Informatie verstrekken en meer niet.

Reactie projectgroep

- Punt 1, 3 opgenomen; punt 4 zie keuzes t.a.v. werkwijze in paragraaf 4.2
- Inbreng punt 2 lijkt niet over de uitgangspunten te gaan

D66 (Eric Visscher) stelt vragen:

Is het niet in het belang van de inwoners als je kijkt naar de ontwikkeling van de energieprijzen en de doelstelling om de uitstoot van de CO2 te reduceren, dat wij ze daarin ondersteunen?

Reactie: voor veel woningen niet haalbaar (technisch maar ook financieel).

Groenlinks (Lucien Gesser) stelt vragen: Wat denkt u van deels van het gas af? Bv inductiekookplaten toepassen.

Reactie: bij verbouwing of nieuwe keukens. Aanbeveling voor inductie koken. Ook voor eigen veiligheid.

VDD (Frans Martens) stelt een vraag aan Groenlinks: Weet u hoeveel gas er wordt gebruikt met inductie koken?

Reactie: ik heb de cijfers niet paraat. Koken op gas heeft een lager rendement.

Algemeen

Beantwoording vragen

1. Aandachtspunten: dit zijn de kosten. Woonlastenneutraliteit is één van de voorwaarden, hoe hard is deze?
2. Zien er over het algemeen goed uit. Maar zijn ze realistisch?
3. Isoleren van woningen is logisch. Houdt de deur open voor ontwikkelingen. Zodat er keuzevrijheid is.
4. Een proactieve houding. Fysiek en digitaal loket voor informatie over subsidies en de hulp bij het aanvragen van subsidies (landelijk, regionaal en gemeente).

Reactie projectgroep

- Punt 1: woonlastenneutraliteit is vooralsnog hard aangezien er voorlopig geen verplichtingen zijn; we volgen landelijke ontwikkelingen daaromtrent
- Punt 2 uitgangspunten kunnen zeker gevolgd worden; er is wel onzekerheid of het landelijk beoogde doel (CO2 reductie in 2030, aardgasvrij in 2050) behaald gaat worden. Etten-Leur volgt daarbij landelijke kaders
- Punt 3 en 4 opgenomen;

Algemeen

Beantwoording vragen

1. Twee punten: waterstof als energieopslag. Vooral nu met capaciteitsgebrek (electra) is daar winst te behalen. Aanpak vanuit DuurSaam gecoördineerd. Met name voor inwoners is dit helder en duidelijk.
2. We krijgen het niet warm van deze notitie, weinig ambitie en enthousiasme. Het gaat vooral over de kosten en wat niet kan. Met de nieuwe ontwikkelingen meedoen en niet zoals vermeld terughoudend met waterstof. Kijken naar wijken waar wel wat kan.
3. De route is goed. Maar ook uitschakelen verlichting. Energiebesparende maatregelen die al snel iets opleveren. Meer nadruk op aandacht voor enthousiaste bewoners en verhogen woongenot.
De wijkaanpak generaliseerd. Er zijn de early adapters. Mensen die mee willen doen, open voor staan en bied daar ondersteuning aan. Ook een loket voor inwoners die aan slag willen (gezamenlijk) met warmtepompen etc.
4. Kansen voor lokale ondernemers. Ondersteunt worden in workshops zodat zij hun klanten kunnen informeren. Tevens missen wij de aanpak voor de utiliteitsbouw.
Ook als gemeente het goede voorbeeld geven. Wat gaan wij doen?

Reactie projectgroep

- Punt 1: waterstof is nog onzeker; we houden opties open en volgen landelijke ontwikkelingen. Tot 2030 geen inzet op grote schaal te verwachten. DuurSaam Etten-Leur is actief betrokken bij totstandkoming van TVW
- Punt 2: begrip dat weinig ambitie wordt ervaren; inbreng van inwoners, wensen, behoeften en mogelijkheden zijn leidend
- Punt 3: logisch om te focussen op enthousiaste bewoners, immers keuzevrijheid is uitgangspunt
- Punt 4 opgenomen in samenwerking met Provincie voor Vosdonk

Groenlinks

Algemeen

Blij dat de TVW wordt opgepakt. Complimenten voor de presentatie. We kunnen in grote lijnen mee met wat er gepresenteerd is.

Beantwoording vragen

1. Burgers mee laten doen bij eventuele opbrengsten. Dit vergroot de wil en verkleint de weerstand.
2. Staan we achter. Niet alleen naar financiële plaatje kijken. Ook naar milieu. Het mag wat kosten. Nu de kosten laag houden kan betekenen in de toekomst meer betalen.
3. Goed dat wordt gestimuleerd. Gelijk over naar aardgasvrij indien mogelijk. Er zijn verschillende soorten hybride ketels/warmtepompen. Uitleg is nodig. Isoleren is plek 1, 2 en 3
4. We vinden het belangrijk dat inwoners gemotiveerd raken om mee te doen.
Twee ideeën: 1. maak kosten inzichtelijk voor de inwoner. Via bijvoorbeeld een app of excel. Dan kan ze zelf uitrekenen wat het kosten als ze wel of niet overstappen. In het licht van de kostenstijgingen (gas) kan de bewoner voor zichzelf bepalen wanneer een overstap meest gunstig is.
2. Ondersteun energicoaches van DS en uwE. Er zijn nu niet veel mogelijkheden. Er is deskundig advies nodig.
Zet in op krediet voor inwoners.
Vraag? Hoe hard zijn de principes? Woonlastenneutraliteit bijv. Is er nog rek?
Tip: betrekken van scholen door bv technasium e.d. probleemstelling onderzoeksvraag etc voor te leggen. Lucien Gesser stelt zich beschikbaar als klankbord.

Reactie projectgroep

- Punt 1: financieel is woonlastenneutraliteit uitgangspunt
- Punt 2 en 3 opgenomen
- Punt 4 opgenomen t.a.v. financieel inzicht; app of Excel is onderwerp bij uitwerking van werkplan voor focuswijk; inzet energicoaches en krediet overgenomen; als eigenaren kiezen voor eigen bijdrage dan kan dat uiteraard

CDA

Algemeen

Het is van belang dat iedereen kan meedoen. Haalbaarheid en betaalbaarheid staan bovenaan.

Beantwoording vragen

1. Meer onderzoek koppelkansen met ondernemers. Buitengebied en bedrijventerrein (bv restwarmte). Haalbaarheidsstudie naar aansluiting op warmtenet. Als Zevenbergen wordt aangesloten op Moerdijk dan zijn er ook kansen voor EL. Gezien de snelle ontwikkelingen niet te veel vastbijten in bestaande technieken.
2. We staan achter de alg. principes. Rekeningen houden met alternatieven voor uitvoeringsstrategie ivm capaciteitsproblemen net.
3. Wij vinden isoleren het belangrijkste. Veel effect bij oude wijken. Er moeten ook mogelijkheden komen voor regelingen landelijk maar ook lokaal. Collectief oppakken. Alert blijven op waterstof (opslag en energiebron).
4. Het belang van een heldere communicatie benadrukken (inwoners en ondernemers). Houd informatie transparant, eenvoudig en beeldend. Prominente rol voor DuurSaam. Bv door collectieve oplossingen aan te jagen.

Reactie projectgroep

- Punt 1: aandacht voor koppelkansen met ondernemers ism Provincie en IKE. Regionaal warmtenet is niet kansrijk
- Punt 2 opgenomen op basis van input Enexis
- Punt 3 opgenomen met aanpak via focuswijken isolatie; waterstof is optie voor de toekomst
- Punt 4 opgenomen in uitvoeringsstrategie; rol DuurSaam in goed overleg te bepalen, duidelijk is dat er grote behoefte is aan samenwerking met lokale energievoorzieningen

APB

Algemeen

Wij zijn graag de verdere uitwerking van de TVW tegemoet.

Vragen

1. Meegeven: meerdere op kleinschalige bijeenkomsten. Per wijk, woonsoort bijvoorbeeld.
2. Wij kunnen instemmen. Ind. keuzevrijheid van woningeneigenaren toevoegen.
3. Dit is naar onze mening de juiste route.
4. Gemeente moet ondersteunen en stimuleren met subsidies of duurzaamheidsleningen met een laag rentepercentage.

Reactie projectgroep

- Punt 1: werkwijze participatie (suggestie kleinschalige bijeenkomsten) volgens routeplanner participatie Etten-Leur; logisch om te beginnen met wijkgericht bij focuswijken. Aanpak wordt verder opgenomen in werkplan voor focuswijken
- Punt 2 opgenomen
- Punt 4 beperkt opgenomen; er is geen ruimte voor subsidies of leningen door Etten-Leur verstrekt; wel landelijke en provinciale regelingen goed inzichtelijk en toegankelijk maken

VVD

Algemeen

Vragen

1. Aandachtspunt moet focus op verminderen van aardgas, niet naar overstap. En verbruik in m3 hanteren. In industrie is veel meer winst te bepalen. En betrek scholen bij de transitie.
2. Er wordt een rol voor de gemeente weggelegd terwijl er geen direct profijt van is. Als beperkte inspanning kan de gemeente verbindende rol spelen.
3. Isolatie is altijd goed. Samenwerking met bedrijven in de regio om isolatie te bevorderen. Bv Isover. Ook graag initiatieven vanuit de woonstichting. Inzetten fusiepot. Besteedbaar inkomen huurders gaat ook omhoog. Geldt ook voor VVE etc. Warmtepompen zijn wij niet enthousiast over. Warmte electriciteit wordt opgewekt met gas en dit is zelfs stijgende. 2019 50% elektriciteit door gas opgewekt. Laten we investeren op waterstof en kernenergie.
4. Aardgasvrij geen doel op zich. Zeker niet voor particulieren. Informeren en meer niet. Focus op industrie om doelen te bereiken.

Reactie projectgroep

- Punt 1: voorlopig CO2 reductie (isolatie, hybride warmtepompen, bedrijven); op termijn overstap naar aardgasvrij, dit kan op basis van landelijke ontwikkelingen met duurzaam gas
- Punt 2 opgenomen; daarnaast werkwijze focuswijken
- Punt 3 tav isolatie opgenomen; wel stimulering warmtepompen
- Punt 4 focus ligt op isoleren

Reactie

Leefbaar Etten-Leur (Clasien de Regt): geen voorstander omdat gas gebruikt wordt om elec op te wekken. Er zijn veel woningen met zonnepanelen en die elektriciteit wordt dan gebruikt voor de warmtepompen.

Reactie VVD (Frans Martens): an sich heeft dit niks te maken met hybride pompen. We leveren allemaal op hetzelfde netwerk.

Regt: veel woningen die elektriciteit van zonnepanelen gebruiken voor warmtepomp. Heeft gas niks mee van doen.

Martens: U gaat een stap verder dan ik in mijn betoog hield. Ik gaf aan in algemene zin dat elektriciteit voor de helft wordt opgewekt door gas.

D66 (Erik Vissers): VVD is voorstander van kernenergie. Vreemd dat u niet als aandachtspunt meegeeft dat er in EL gezocht moet worden naar een locatie voor een kerncentrale.

Martens: dit behoort niet tot het onderwerp. Hier laat ik het bij.

Vissers: Ik concludeer dat meneer Martens voor kernenergie is, maar niet in zijn eigen achtertuin. Het is mij duidelijk hoe de VVD er in staat.

Ons Etten-Leur (Eric Menheere): weet u hoe waterstof wordt gegenereerd? Op het huidige moment uit aardgas. Veel energieverlies. Ook via elektrolyse is elektriciteit nodig. Dus we moeten rekening houden hoe deze wordt gemaakt in de toekomst en dus met energietransitie.

Martens: Deze techniek is vol in ontwikkeling en wij hebben er alle vertrouwen in dat goed gaat komen.

Menheere hoopt dat ook. Het is nu namelijk heel duur.

Reactie door college (Kees van Aert):

Dank aan alle fracties voor het beantwoorden van de vragen.

In de RES wordt bekeken of lokale restwarmte of netwerken haalbaar zijn. Er ligt al een bepaalde conclusie. Wordt nader uitgezocht.

Beperkingen boordiepte door provincie. We hebben bezwaar aangetekend. Voor ons is het een belangrijk onderdeel om van het aardgas af te gaan.

Opslag waterstof. MKBA uitgevoerd. Uitbreiding netwerk is 100 milj. Opslagcap. Grote batterijen 300 milj. Waterstof opslag 800 milj. (waterstof) Vooralsnog uitgaande van de MKBA voor enexis niet aan de orde.

Hybride cv ketel. We gaan dat breder uitleggen.

Uitvoering gebruik maken van DS en uWE. Nu al druk met uitvoering van de RRE en RREW.

Regt voor Van Aert. Stel dat bezwaar niet ontvankelijk wordt verklaart? Dan hebben we een probleem. Welke tools heeft de wethouder?

Van Aert: Dat is de reactie juist die wij geven. Wij komen dan behoorlijk klem te zitten. We hebben al op bepaalde diepte geboord en er is op een verantwoorde manier te boren zonder glycol. Dit zijn voor ons argumenten om naar de provincie te gaan. Ga uit van maatwerk. Kijk waar het wel of niet kan. Het is voor ons zeer noodzakelijk.

Nog een reactie door Van Aert: iedere nieuwe woning is al gasloos.

Tweede termijn:

Leefbaar Etten-Leur: wij omarmen de tvw niet. Er zijn te veel onzekerheden en veel niet haalbaar.

PvdA: lokaal kijken naar restwarmte. Partijen met elkaar verbinden.

D66: Restwarmte van lokale industrie vinden wij ook waardevol.

Nu investeren betekent besparen voor later. Volgende versie mag meer enthousiasme uitstralen. Er zijn veel Etten-leurenaren die graag wel mee willen doen en daar zelfs iets voor willen betalen.